

A la recerca de la felicitat

L'home, des que és home, busca la felicitat. Diuen que la mort més trista és la d'aquell que es mor sabent que no ha viscut. Tothom desitja viure la vida de què disposem de forma planera, amb joia, sense gaires maldecaps, amb salut, prosperitat... en definitiva, amb felicitat.

Però que s'amaga darrera aquesta paraula de gran importància emocional però d'ús quotidià completament banal? Podem ser, com conclouen els contes de fades, "per sempre feliços"? La felicitat és una utopia o un desig? Les llibreries i les biblioteques estan plenes de volums sobre aquest tema i el 2006 dos dels títols més venuts parlaven d'aquesta temàtica. Davant aquest allau d'informació, cal reflexionar pausadament, però no convertir la recerca de la felicitat en l'objectiu inassolible de la Humanitat.

Potser, mentre intentem descobrir el secret de la felicitat, mentre visitem psicòlegs, consumim manuals d'experts sobre el tema, provem receptes miraculoses i sentim gelosia dels altres perquè, segons els nostres ulls, comparativament sempre ens semblen més feliços que nosaltres... la vida passa i ens perdem petits moments de felicitat com ajudar algú que ens necessita, estimar i sentir-se estimat, agafar la mà de la nostra parella, conversar amb un amic, observar com dorm tranquil un fill, veure en silenci una sortida del sol... Al llarg d'una vida milers de moments, petits instants o períodes llargs, ens poden aportar felicitat. Potser alguns, al final del camí sumaran totes aquestes petites dosis de felicitat i encara creuran que no han estat suficientment feliços i potser sigui així, però com a mínim no hauran contemplat com els passava per davant la vida mentre ells buscaven inútilment llibres d'autoajuda la felicitat absoluta. ■

[Mentre intentem descobrir el secret de la felicitat, la vida passa i ens perdem petits moments de felicitat]

VALORS A L'ALÇA

L'oci:
Un 75% dels espanyols està disposat a cobrar menys i tenir més temps lliure
(La Vanguardia, 27/04/07)

VALORS A LA BAIXA

La violència:
Quinze de cada cent alumnes espanyols d'ESO viu violència escolar
(El Mundo, 29/04/07)

L'ACUDIT. El Roto

LA FRASE

"Atura't un instant. No vulguis córrer tant. Identifica el bé i qui te'l fa, identifica l'amor que no mor mai i qui te'l dona".
Salvador Sostres. Avui 29/04/07

Escenaris de Transició

Lescenari polític a Catalunya i l'Estat ha viscut els últims quatre anys una sotragada comparable a la de l'arrencada democràtica entre les primeres generals després del franquisme (juny del 1977) i l'arribada del PSOE al poder l'octubre del 1982. Per descomptat que avui es impensable una involució: el sistema de llibertats no està amenaçat com els anys de la Transició. Però el clima d'imprevisibilitat i tensió ambiental en la política espanyola s'assembla més al que es respirava llavors que al d'una democràcia europea del segle XXI avançada econòmicament i socialment.

Imprevisibilitat a l'Estat, el 2004, el socialista José Luis Rodríguez Zapatero arribava a la Moncloa, contra tot pronòstic, com a conseqüència de la nefasta gestió que va fer el govern sortint del popular José María Aznar del pitjor atemptat de la història d'Espanya, la massacre jihadista de l'11-M. De cop i volta, l'Estat espanyol, acostumat a quatre dècades de terrorisme interior (el d'ETA) entrava a l'era del terror global. I la resposta política a aquesta situació ha estat una fractura sense precedents entre govern central i oposició del PP, que ha tingut en la famosa "teoria de la conspiració" el seu principal eix. Una fractura ampliada per la qüestió basca amb el frustrat procés de pau engegat amb la declaració d'alto-el-foc permanent d'ETA i en paral·lel a la negociació de la reforma estatutària catalana en un quadre de crispació elevat a l'enèsima potència.

Imprevisibilitat a Catalunya: el postpujolisme es va saldar en les eleccions de novembre del 2003 amb el primer govern d'esquerres a la Generalitat des del 1980, el tripartit de Pasqual Maragall, bo i ser la CiU d'Artur Mas la primera força en escons. Situació que s'ha repetit ara amb la reedició del tripartit liderat per José Montilla, després que ERC, la força clau per decidir les majories, hagi perseverat en l'aposta per fer-se amb l'hegemonia del catalanisme sobiranista arraconant CiU a l'oposició. Entremig hi ha hagut el debat d'un Estatut que va acabar liquidant el primer tripartit després de mil-i-una convulsions i instal·lant la societat catalana en una sensació de fatiga evidenciada en la baixa participació electoral. Estatut que, bo i haver estat aprovat pel poble de Catalunya en referèndum, té el seu futur congelat en espera de la decisió que prengui el Tribunal Constitucional sobre el recurs interposat pel PP.

La sortida a la convulsió permanent, a aquesta Segona Transició? Ho començarem a saber a partir de les municipals del 27 de maig, plantejades per PSOE i PP com unes "primàries" de les generals previstes en principi per al 2008. Del resultat d'aquestes últimes dependrà també la clarificació de l'escenari català. O no. ¿S'imaginen una CiU en un govern de Zapatero o de Rajoy i a l'oposició a Catalunya? Per quant de temps? ■

La sortida a la convulsió permanent, a aquesta segona Transició? Ho començarem a saber a partir de les municipals del 27 de maig

La felicitat avui

Joaquim Cervera

Tothom la busca, la felicitat, i tothom es queixa que no l'acaba mai de tenir. És que s'ha de tenir? Possedir? Potser no. Potser es tracta d'aquelles dimensions humanes profundes davant les quals més aviat t'has de deixar portar. Són més grans que nosaltres mateixos, que el que podem pensar, voler, sentir... i ens transcendeixen d'alguna manera com la veritat, la bellesa, la bondat...

En un barri obrer, popular, perifèric, et trobes amb un noi i una noia amb síndrome de Down, que sempre somriuen, són educats, saluden, i diuen que son nòvios, s'estimen... Una altra noia treballadora, entregada, forta, però que la seva psicologia justeta li causa problemes de relació, i perd contínuament les feines, amb la mateixa velocitat que les torna a trobar. Fa un temps surt amb un noi, també justet i ara no perd la feina, agraeix les mans i els cors de la psicòloga, de les amistats, que l'han recolzat i que l'acompanyen i se sent bé. En canvi, dos nois, amb malaltia mental, del mateix barri, sols, els veus neguitosos, amb ansietat, tristos a cops, més equilibrats en altres moments...

I així podríem anar narrant camins de molta gent senzilla, que ratlla el Quart Món i que tot fent-nos de mirall ens endinsen, amb força seguretat, vers què és i que no és la felicitat. Potser la clàssica combinació entre sentir-se estimat i poder

"Tractem la felicitat com un objecte, quan és vida, subjectivitat, llibertat"

estimar algú, amb una ocupació del temps més o menys satisfactòria, més o menys relacionada amb les pròpies qualitats, està a prop d'això que en diem felicitat?

No és fàcil comprendre la felicitat quan és (i així sembla, avui precisament que es viu molt) la paraula que defineix més sintèticament les profundes aspiracions de l'ésser humà. Volem parlar i definir un estat, una dinàmica de vida que creiem que ens ha d'omplir a nosaltres i a tothom. No és fàcil. Tractem la felicitat com un objecte, allò que és ple de vida, de subjectivitat, de personalitat, de llibertat.

Caldria veure en primer lloc si la felicitat la posem en el passat (nostàlgies de temps passats millors), en el present (sembla que avui la tendència és aquesta) o en el futur; i en segon lloc, si aquest futur el veiem aquí en aquesta terra, o en una altra vida futura més enllà de la mort; i en tercer lloc, si el futur el veiem per a nosaltres mateixos amb vida limitada, o per a les següents generacions... També podríem parlar de la felicitat fugaç o de la duradora. O si confonem, o no, felicitat amb

L'ORIGEN DELS MOTS | JOAN BARON

Felicitat

La recerca de la felicitat ha constituït un dels principals objectius de la Humanitat des del principi dels temps i ha deixat al llarg dels anys la seva empremta en l'àmbit lingüístic.

La paraula "felicitat" prové del llatí "*felicitas, -atis*" i recull en el seu si l'arrel indoeuropea "*fe*". Aquest segment es repeteix en una ampla gamma de paraules de diferents idiomes i recull una barreja dels conceptes d'alimentació, prosperitat i fertilitat, fet que ens ofereix una visió històrica de les premisses que l'Home ha considerat essencials per a assolir un estat d'ànim plenament satisfet.

Partint d'aquesta arrel, sorgeixen exemples que

encara perduren en la llengua actual i que sovint han patit una alteració del seu significat original. Paraules com "fecund" (que dóna fruit), "fetus" (fruit del part), "fill" (nodrissó), "fèrtil" (que es reproduïx), "femella/fembra" (que nodreix amb la seva llet el nodrissó), "feligrès" (fill de l'església), "fel·lació" (xuclar/mamar), o "feliç" (fèrtil, productiu, afortunat), constitueixen un paradigma d'aquesta evolució. Noms masculins com ara Feliu o la seva forma més arcaica, Fèlix, també comparteixen aquesta arrel.

D'altra banda, apareixen sinònims i conceptes similars com "ventura" (coses que han de venir), "benaurança" (ben + averany), "benança" (ben + anar), "benestar" (ben + estar) que relacionen la felicitat amb els auguris del futur. ■

"La nostra felicitat depèn de la felicitat dels altres"

PER EULÀLIA TORT

Armand Puig, un dels teòlegs catalans més mediàtics del moment, ens obre les portes del seu despatx de la Facultat de Teologia de Catalunya per a parlar de la felicitat. Puig va començar a adquirir una certa notorietat quan es va atrevir a publicar una biografia ni més ni menys que de Jesús de Natzaret. En aquesta ocasió, però, conversem amb ell en relació a un altre treball que va escriure ara fa dos junt amb el filòsof Francesc Torralba, el qual va ser publicat amb el simple títol de *La felicitat*. Un treball reflexiu, des del pensament cristià, que apunta el donar-se els altres com a motor de la felicitat.

Comencem pel més difícil. Què és la felicitat?
Hi ha dues maneres de respondre. Que la felicitat sigui un moment espontani, o que la felicitat sigui un estat, una manera de viure. En aquest darrer cas, la felicitat tindrà els seus punts alts i no tan alts, però que es desplegarà harmònicament durant l'existència, és a dir, permetrà dir a una persona: "sóc feliç". La qüestió és descobrir si a la nostra vida hi ha moments àlgids de felicitat enmig d'una gran grisor, o si gaudim, en general, d'una vida feliç, extensiva, bonica... en la qual tot es troba més o menys en el seu lloc, té una coherència i a partir d'aquesta estabilitat hi ha pujades i baixades. Per mi, la felicitat és la segona explicació, és un estat. Es pot viure feliç o ser feliç. Però ser feliç no vol dir conèixer instants de felicitat sinó arribar a un estat de viure que podríem qualificar de feliç.

I com es fa això?

Aquí les receptes són moltes. En aquests moments de la història humana hi ha una evident recerca de felicitat, estem en una època en què triomfa una filosofia pràctica després de la crisi de l'especulació filosòfica, del pensament com a tal, això comporta l'esclat de la filosofia pràctica. Hi ha moltes preguntes sobre el com.

N'hi ha tantes com persones, de receptes?

No tantes, no som tan originals. El que hi ha són camins de felicitat. El receptari de la felicitat és un món: els llibres d'autoajuda, fàrmacs, els iogues, tots els ginys possibles, anar a Andorra a cremar euros... tot això són receptes, que avui en dia estan molt de moda, les farmàcies de la felicitat. Tot això són apaivagaments del cos i de l'esperit, però també apaivagar l'avorriment que experimentem dintre. El segon tema són les idees de fons: les idees germinals que contribueixen projectes humans.

Per tant, on podem trobar la felicitat?

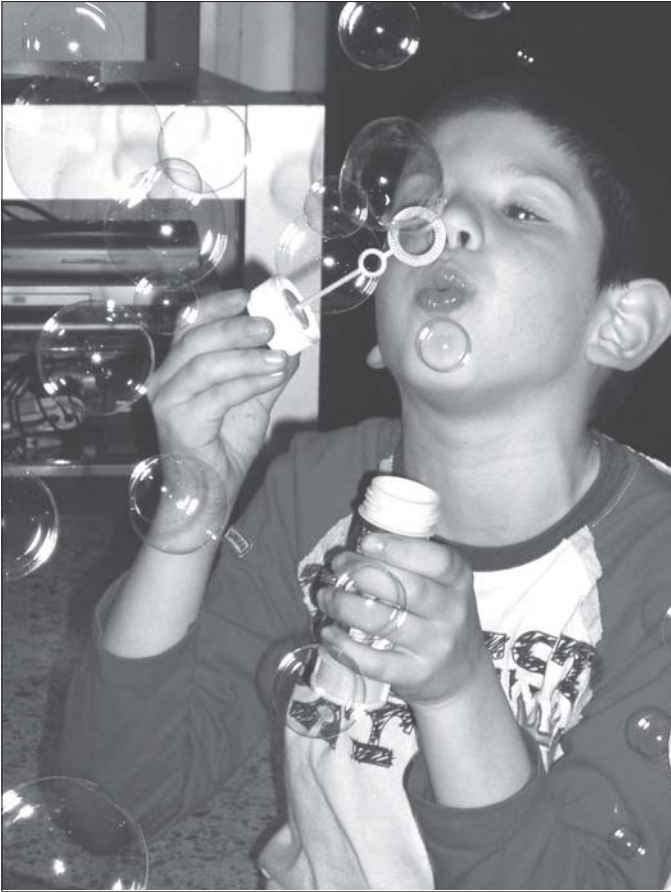
La felicitat es troba quan un construeix un projecte atractiu, personal o col·lectiu. Projecte que quan el tires endavant et produeix un gran goig a dintre. Per entendre'ns, la felicitat és a l'horitzó. Per exemple, per citar un exemple banal: un pot ser

"La felicitat es troba quan un construeix un projecte atractiu, personal o col·lectiu"

perfil

Armand Puig (La Selva del Camp, 1953) és professor de Nou Testament de la Facultat de Teologia de Catalunya, sacerdot de l'arxidiòcesi de Tarragona, director de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Sant Fructuós, membre de l'Associació Bíblica de Catalunya, de la Studiorum Novi Testamenti Societas i codirector del Hábēas Biblicum Catalanicum. Ha escrit múltiples exègesis bíbliques i diverses obres, però el seu nom no ha estat àmpliament conegut fins la publicació de l'obra *Jesús, una biografia* (Ed. Destino). En aquest cas, el nostre interès pels amplis coneixements i reflexions personals d'Armand Puig s'esdevenen a través de la lectura del llibre *La Felicitat* (Editorial Proa-literaria; col·lecció La Mirada, 2005), escrita conjuntament amb el filòsof Francesc Torralba. ■

Xavi Nogueres té 7 anys i va a la classe dels lleons de segon, a l'escola pia Santa Anna de Mataró.

"Quan ets feliç estàs content"

"Sí, sóc feliç, perquè els papes em "cuiden" molt bé, em donen de menjar i em fan gran. Jugo amb el papa, amb els avis i amb la Xispa i la Baldufa, que són la gata que tinc i la gossa dels avis. I amb l'avi juguem a futbol però amb les mans! A l'escola tinc molts amics. També m'agrada molt fer activitats al cole, com el drac de Sant Jordi i la postal, a plàstica. Quan ets feliç estàs content, rius molt, jugues molt amb els teus amics... moltes coses!". ■

La felicitat, una qüestió

La felicitat és un concepte volàtil. Depèn de com la concep cadascú i de com se sent cadascú amb un mateix, així com de les expectatives i l'autoexigència que un té... Hem sortit al carrer i hem entrevistat a cinc catalans de diverses edats per saber si són o no feliços i per què.

18valors

**Pere Mayans, 43 anys.
Professor.**

"És il·lús pensar que la felicitat existeix"

"En la majoria de coses sóc feliç. Sempre hi ha coses que podrien millorar i que penses que no et permeten la felicitat completa, però em sembla que seria molt il·lús pensar que existeix. Sóc feliç perquè moltes de les coses que em vaig proposar en un moment determinat de la meua vida, més o menys s'han anat complint. Certament hi ha altres coses que voldria, i que no s'han acabat de complir.

Segurament la felicitat és viure amb qui vols viure, tenir i fer allò que sempre havies volgut, i creure que la gent que t'envolta o el lloc on vius tenen allò que tu desitjaries o que entens que és el més adequat. És difícil precisar, perquè hi ha molts graus de felicitat. ■

Cal aprofitar la corrent...

El seu momentVALORS: el moment de tornar a posar els peus a casa seva, a Catalunya, després d'un any a Sierra Leona.

PER JOAN SALICRÚ

Què va ser la primera cosa que va fer en arribar a casa seva, a Catalunya?

Endollar les bateries de l'ordinador perquè "ara que hi ha llum s'ha d'aprofitar" [riu].

És una qüestió molt pràctica, aquesta.

Sí, però t'ho dic molt sincerament, a Sierra Leona no acostumes a tenir corrent tot el dia. Després sí, fer-me una dutxa d'aigua calenta... coses molt de comoditat. I estar amb la família, els amics... sinó no hauria tornat!

Abans d'estar a Sierra Leona vostè va estar sis anys a Bolívia. Els nostres lectors ho saben perquè va tenir l'amabilitat d'escriure'ns a la secció "Una carta des de..." fa més d'un any. Què el va portar d'un lloc a l'altre?

La feina a què jo m'havia compromès a Bolívia estava bastant avançada i vaig voler marxar. Aleshores treballava per l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional i vaig pensar que si realment m'agradava aquest tema havia de conèixer la pobresa africana. I va sortir l'oportunitat d'anar a Sierra Leona amb Metges del Món.

Quina ha estat la seva tasca en aquest país africà?

Vaig anar a fer-hi dues feines, una com a director d'aquesta ONG i una altra com a coordinador d'un projecte al districte nord del país. Sierra Leona té tretze districtes, Metges del Món treballa en dos i jo era el coordinador d'un d'aquests.

Què es troba Pep Serra quan arriba a Sierra Leona?

Quan vas a llocs nous intentes no pensar gaire en què et trobaràs sinó preparar-te perquè quan et trobis amb les novetats sàpigues com afrontar-les. És complicat anar amb la

"És complicat anar amb família en un lloc on no hi ha aigua, però sí que hi ha serps"

família en un lloc on no hi ha ni electricitat, ni aigua... i en canvi et poden entrar serps a casa... però a tot hi vas fent front. A més, l'entorn on vius et fa adonar que les dificultats que tinguis són petits problemes davant els que té la resta de la gent.

Cal destacar que vostè no ha fet aquesta estada sol sinó en companyia de la seva dona i dos fills. No és habitual...

Sí. La imatge del cooperant sovint és d'una persona que viatja sola, però en altres països hi ha fins i tot avis que treballen en el tema de la cooperació. A més parlem del tema de la cooperació des d'una perspectiva professional, no anem a fer de missioners, malgrat el compromís personal que hi tinguis. Igual que pots estar treballant aquí en una feina "superdigna", doncs pots estar allà fent una altra feina digna.

Potser hem anat molt ràpid. Situem la gent a Sierra Leona. Es troba a la costa Oest d'Àfrica.

Sí, baixant per la costa africana hi ha Marroc, Mauritània, Senegal, Guinea Bissau, Guinea Conakry i Sierra Leona, que fa frontera amb aquesta darrera Guina i Libèria. Té una superfície com dues Catalunyaes i quart, és dels estats més petits d'Àfrica. Són setanta-dos mil quilòmetres quadrats i uns cinc milions i mig d'habitants, tot i que el cens no està gaire clar. Hi ha nou grups etnolingüístics i religiosament són la meitat musulmans i l'altra meitat catòlics. El país el va fundar el Regne Unit quan va abolir l'esclavatge, d'aquí ve el nom de la capital que es diu Freetown (ciutat lliure, en anglès).

Els que coneguin Sierra Leona segurament tenen al cap la guerra civil que hi va tenir lloc entre 1991 i 2002.

Sí, és un dels conflictes més cruds que hi ha hagut en tot el segle XX. La guerra va començar per la inestabilitat social que es vivia al país i encomanats sobretot per Libèria, el país veí, que per interessos el comerç de diamants va fomentar la

"Vaig pensar que si realment m'interessava la cooperació havia de conèixer la pobresa"

perfil

Pep Serra, de 43 anys, porta set anys fora de casa. Sis els ha passat a Bolívia -els lectors ho recordaran perquè va participar a la secció "Una carta des de..." - i el darrer a Sierra Leona, treballant com a director de la ONG Metges del Món. Ara ha tornat a la seva llar, a Mataró, i juntament amb la seva família -té dona i dos fills- decidirà si hi ha un nou destí per als quatre. Si és així, quan torni, ens explicarà la següent aventura. ■

presència d'una guerrilla que va començar el conflicte. Ha deixat gent amputada, nens soldats, esclaves sexuals...

Sierra Leona és un país tristament "clàssic" d'Àfrica: fam, guerres, absència de perspectives econòmiques...

Sí, durant molt anys ha ocupat el darrer lloc en l'Índex de Desenvolupament Humà que cada any fa l'ONU. Ara és Níger i en segon lloc hi ha Sierra Leona, és doncs el penúltim. En mortalitat infantil encara té la taxa més elevada del món.

Respecte el que ha anat a fer vostè... creu que ha pogut ajudar els habitants a tirar endavant?

Necessitaria mesos per poder respondre. Ara mateix és una barreja, sento la sensació i tinc la certesa d'haver fet coses de molta vàlua però al mateix temps tinc una frustració per no haver pogut fer tot el que m'hauria agradat. Per la vessant personal l'enriquiment és ple i per la part professional... potser hauríem de filosofar sobre quin és el sentit de la cooperació: potser les coses que fem som molt minses i el que hauríem de fer és més estructural. Serveix d'alguna cosa el que anem a fer? Si. Ho veus a les seves cares, que tenen més motius per tirar endavant per ells mateixos. Tu estàs de passada i ells ho saben, però fas que es desperti una esperança. Estructuralment, però, no és pràcticament res.

Quin és el gran problema del país, més enllà de la guerra?

Econòmic. Si l'estructura econòmica està pensada per fer formatges i li demanes

que en faci menys i produeixi llet desnatada o iogurts... pots adaptar-la una mica, però no resols el problema. El resols canviant l'estructura. La cooperació fa canvis molt minsos, però ara per ara no pot ser d'altra manera. Però mentre fem aquests esquitxos, anem agafant compromisos per intentar canviar més coses. Una cosa és clara: no és sostenible que alguns visquem amb els luxes d'Occident i que en altres llocs hagin de tallar un arbre per menjar-se l'escorça, literalment.

Abans es deia que als països del Sud calia ensenyar-los apesca i no donar el peix, però fins i tot això sembla una mica depassat... no pot ser contraproductiu ensenyar-los com fer les coses, a la nostra manera?

Bé, de fet amb això del canvi climàtic potser ens haurien d'aconsellar ells a nosaltres, sobre com viure sosteniblement. Caldria veure qui ensenya a qui... en tot cas, està clar que és un tema en què tots ens hem d'implicar, des d'una banda i una altra. No cal que uns ensenyin i els altres aprenguin, en l'intercanvi està la transformació. Les cultures africanes em fan creure que sí, que hi ha esperança perquè la seva forma de viure és molt més adequada, més sostenible, que la nostra. En termes econòmics, et diria que Amèrica del Sud anirà molt més endavant que Àfrica. Però no et voldria respondre així, perquè condemnats hi estem tots. I arreu hi ha esperança. ■

"La forma de viure dels africans és molt més sostenible que la nostra, veurem qui ensenya qui"

